

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/20/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8018200356
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Mališová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:8018200356.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Mališovej a členov senátu JUDr. Moniky Valašikovej, PhD.a prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD., v právnej veci žalobcu: Rímskokatolícka farnosť sv. Martina, so sídlom Lemešany 80, IČO: 42 088 151, právne zastúpený: Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Murgašova 3, Košice, IČO: 47 256 206, proti žalovanému (sťažovateľ 1.): Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky, so sídlom Námestie mieru 3, Prešov, za účasti (sťažovateľ 2.): Národná diaľničná spoločnosť, a.s., so sídlom Dúbravská cesta 14, Bratislava, IČO: 35 919 001, právne zastúpený: GARAJ & Partners s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Jozefská 3, Bratislava, IČO: 35 951 125, o preskúmanie zákonnosti II. výroku rozhodnutia žalovaného pod č. OU-PO-OVBP2-2018/12768/42928/ŠSS-DA zo dňa 25. apríla 2018 na základe všeobecnej správnej žaloby, konajúc o kasačnej sťažnosti žalovaného a ďalšieho účastníka konania proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 6S/49/2018-152 zo dňa 25. apríla 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove č.k. 6S/49/2018-152 zo dňa 25. apríla 2019 sa zrušuje a vec sa vracia krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Návrh žalovaného a ďalšieho účastníka konania na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti sa zamieťa.

odôvodnenie:

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 6S/49/2018-152 zo dňa 25. apríla 2019 postupom podľa § 191 ods. 1 písm. e/ zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2018/12768/42928/ŠSS-DA zo dňa 25.04.2018, v časti výroku II. tohto rozhodnutia a vec mu vrátil na ďalšie konanie. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 167 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi priznal právo na úplnú náhradu trov konania.

2. Napadnutým rozhodnutím v bode I. výroku žalovaný vyvlastnil podľa § 13 ods. 2 písm. b/ bod 1. zákona č. 282/2015 Z. z. o vyvlastňovaní pozemkov a stavieb a o nútenom obmedzení vlastníckeho práva k nim a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 282/2015 Z.z.“), v spojení s § 17a § 24e zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „cestný zákon“), vo verejnom záujme, v prospech Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s., nasledovné nehnuteľnosti v k. ú. B., odčlenené geometrickým plánom GP č. X/XX . zo dňa 25.08.2014 (ďalej len „GP“), zapísané na LV č. XXXX k. ú. B. (ďalej len „LV“):

- parcela KNC č. XXX/XX o výmere 464 m² - zastavané plochy a nádvoría,

- parcela KNC č. XXX/XX o výmere 334 m² - zastavané plochy a nádvoría,
- parcela KNC č. XXX/XX o výmere 620 m² - zastavané plochy a nádvoría,
- parcela KNC č. XXX/XX o výmere 17 m² - zastavané plochy a nádvoría.

3. Vyvlastňovanou osobou je Rímskokatolícka cirkev, farnosť Lemešany, zapísaná v LV v časti BI v podiele 1/1 (ďalej aj ako „vyvlastnený“). Predmetné nehnuteľnosti boli vyvlastnené na účel majetkoprávneho vysporiadania už užívaného úseku líniovej stavby „Diaľnica DI Ličartovce - Budimír“.

4. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z. z. dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia o vyvlastnení prechádza vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam na vyvlastniteľa.

5. V ďalšej časti rozhodol o námietkach vyvlastneného podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 282/2015 Z.z. V námietke č. 1 vyvlastňovaný uviedol, že nikdy nevyjadril nesúhlas s prevodom vlastníckeho práva z vyvlastňovaného na vyvlastniteľa. Prostredníctvom Košickej arcidiecézy, ako nadriadeného orgánu vyvlastňovaného, schvaľujúceho prevody cirkevného majetku vo vlastníctve farností, nachádzajúcich sa na jej území, jednoznačne niekoľkokrát písomne vyjadril svoj súhlas s predajom predmetných nehnuteľností a požadoval rokovať o kúpnej cene ako jednej z podstatných náležitostí kúpnej zmluvy, pričom svoj protínávrh kúpnej ceny podložil znaleckým posudkom č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017, ktorý stanovoval diametrálne odlišnú všeobecnú hodnotu nehnuteľností a v nadväznosti na to požiadali vyvlastniteľa o osobné stretnutie, ktoré ostalo bez akejkoľvek reakcie a vyvlastňovateľ podal návrh na vyvlastnenie. Túto námietku žalovaný zamietol.

6. V námietke č. 2 vyvlastňovaný uviedol, že kúpna cena predmetných nehnuteľností má byť primeraná, spravodlivá, zodpovedajúca všeobecnej hodnote nehnuteľností a mala by zohľadňovať to, že vybudovaním stavby diaľnice došlo k zasiahnutiu do vlastníckych oprávnení vyvlastňovaného bez akéhokoľvek predchádzajúceho súhlasu a bez akéhokoľvek právneho titulu k nehnuteľnostiam, ktoré boli zastavané prakticky neodstrániteľnou stavbou, čo však v danom prípade splnené nebolo. Túto námietku žalovaný zamietol.

7. V námietke č. 3 vyvlastňovaný opätovne vyjadril svoj súhlas s nadobudnutím vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vyvlastniteľom, avšak namietal výšku náhrady v zmysle návrhu na vyvlastnenie v sume 14,60 €/m², celkovo 20.951,- € za 1.435 m², stanovenú znaleckým posudkom č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 a požadoval určiť výšku náhrady v sume 29,04 €/m², celkovo 41.672,40 € za 1.435 m², v zmysle jeho znaleckého posudku č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017. Vyvlastňovací orgán námietku zamietol a podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 285/2015 Z.z., s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkázal vyvlastneného na príslušný súd.

8. V námietke č. 4 vyvlastňovaný namietal správnosť znaleckého posudku č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 a uviedol, že má za to, že nakoľko uvedený znalecký posudok trpí závažnými vadami, pretože podľa jeho názoru znalec, určený vyvlastniteľom nebol na mieste nehnuteľností a použil nesprávne koeficienty pri výpočtoch všeobecnej hodnoty nehnuteľností, čo vyplýva z ním predloženého znaleckého posudku č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017, nie je možné znalecký posudok č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 použiť pre stanovenie náhrady za vyvlastnenie predmetných nehnuteľností. Túto námietku žalovaný zamietol.

9. Následne v bode II. výroku žalovaný určil náhradu za vyvlastnenie podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z. z., nasledovne:

Parcela registra CKN Druh pozemku Výmera parcely v m² Vyvlastňovací podiel Cena v €/m² Výmera podielu pozemku v m² Náhrada za podiel v €

XXX/XX Zastavané plochy a nádvoría 464 1/1 14,60 464,00 6774,40

XXX/XX Zastavané plochy a nádvoría 334 1/1 14,60 334,00 4876,40

XXX/XX Zastavané plochy a nádvoría 620 1/1 14,60 620,00 9052,00

XXX/XX Zastavané plochy a nádvoría 17 1/1 14,60 17,00 248,20

Spolu: 1.435,00 20.951,00

Náhrada za vyvlastnenie: 20.951,00 €

10. Náhrada za vyvlastnenie bola určená podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z.z. znaleckým posudkom č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 a doplnenia č. 1 znaleckého posudku č. 16/2015 znalecký úkon číslo 43/2017 zo dňa 28.04.2017, ktoré vypracoval Ing. Karol Jančok, Antona Prídavku 20, 080 01 Prešov,

evidenčné číslo znalca 914 664. Jednotková hodnota predmetných pozemkov bola stanovená v sume 14,60 €/m². Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z.z., vyvlastiteľ poskytne uvedenú finančnú náhradu za vyvlastnenie vyvlastnenému jednorazovo, v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia o vyvlastnení, spôsobom dohodnutým s vyvlastneným.

11. Proti rozhodnutiu žalovaného v časti výroku II. o určení náhrady za vyvlastnenie, podal žalobca v zákonom stanovenej lehote správnu žalobu v spojení s ustanovením § 14 ods. 2 zákona č. 282/2015 Z.z. z dôvodu, že uvedené rozhodnutie vo výroku II. o určení náhrady za vyvlastnenie a postup žalovaného, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol nezákonný a žalobca ním bol priamo ukrátený na svojich právach. Žalobca namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu vo vzťahu k určeniu výšky náhrady za vyvlastnenie nehnuteľností, a to z dôvodu prítomných výrazných nezrovnalostí v cene predmetu vyvlastnenia určenej na základe jedného znaleckého posudku a jeho doplnenia predloženého vyvlastiteľom pri existencii ďalšieho znaleckého posudku predloženého vyvlastňovaným žalobcom obsahujúceho inú cenu predmetu vyvlastnenia. Ďalším dôvodom nezákonnosti rozhodnutia mala byť skutočnosť, že žalovaný neoboznámil žalobcu s výsledkom posúdenia znaleckých záverov Ing. Oettera zo strany znalca Ing. Jančoka vo vzťahu k určenej výške náhrady za vyvlastnenie, a keďže žalobca nemal možnosť sa s týmto vyjadrením Ing. Jančoka oboznámiť, došlo k podstatnej procesnej vade, ktorá mohla mať priamy vplyv na meritórne rozhodnutie vo veci stanovenia výšky náhrady za vyvlastnenie. Napokon namietol, že žalovaný správny orgán sa v napadnutom rozhodnutí s nesúladiami v záveroch znaleckých posudkov žiadnym spôsobom nevysporiadal. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného nie je možné vôbec zistiť, z akých dôvodov žalovaný prihladol práve na závery znaleckého posudku Ing. Karola Jančoka a nie na závery znaleckého posudku Ing. Emila Oettera.

12. Podľa krajského súdu z priebehu administratívneho konania a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia žalovaného vyplynulo, že cena predmetu vyvlastnenia bola stanovená na základe znaleckého posudku Ing. Karola Jančoka v spojení s jeho Doplnkom č. 1 v situácii, keď žalobca predložil žalovanému znalecký posudok Ing. Emila Oettera, ktorý určil inú cenu predmetu vyvlastnenia. Žalovaný v tejto situácii vyvinul v zmysle § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z. snahu zabezpečiť vyjadrenie znalca k námietkam žalobcu k obsahu znaleckého posudku a vyzval Ing. Jančoka dňa 23.03.2018 na podanie odborného vyjadrenia alebo vysvetlenia rozdielov vo všeobecnej hodnote nehnuteľností medzi jeho Znaleckým posudkom č. 16/2015 v spojení s Doplnením č. 1 a Znaleckým posudkom č. 2/2017 Ing. Emila Oettera. Tento postup správny súd považoval za súladný s § 4 ods. 4 tohto zákona, avšak žalovaným prevzatý výsledok tohto postupu nepovažoval za dostačujúci pre naplnenie účelu § 4 ods. 4 tohto zákona.

13. Krajský súd vyslovil názor, že výsledok tejto snahy žalovaného neposkytol taký podklad, na základe ktorého by bolo vyhodnotenie situácie možné v súlade so zásadou spoľahlivého zistenia skutkového stavu, na základe ktorého by bolo možné uzavrieť, že vyhodnotenie a ustálenie ceny predmetu vyvlastnenia bolo v súlade s uvedenou zásadou, ktorou je orgán verejnej správy viazaný. Hoci ustanovenie § 4 ods. 4 zákona nemá viesť k získaniu súhlasov účastníkov vyvlastňovacieho konania s navrhovanou cenou predmetu vyvlastňovania, výsledkom postupu podľa tohto ustanovenia by malo byť odborné vyjadrenie alebo vysvetlenie znalca k námietkam smerujúcim k obsahu znaleckého posudku. V prvom rade správny súd poukázal na to, že v predmetnej veci mali tieto námietky formu znaleckého posudku Ing. Emila Oettera CSc. obsahujúceho výrazne iné ohodnotenie predmetu vyvlastnenia. Už len preto by odborné vyjadrenie alebo vysvetlenie podané znalcom malo obsahovo precízne reagovať na podané námietky. Dňa 16.04.2018 bola síce žalovanému doručená odpoveď Ing. Karola Jančoka, ktorá obsahovala len informáciu o dovtedajšom postupe tohto znalca pri oceňovaní nehnuteľností, hodnotenie použitých koeficientov, konkrétnych faktorov, ktoré považoval za správne, použité koeficienty za objektívne a zodpovedajúce vlastnostiam a podmienkam užívania pozemkov. K obsahu podaných námietok, teda k záverom znaleckého posudku Ing. Oettera CSc. č. 2/2017, však vyjadrenie Ing. Jančoka neobsahovalo žiadne konkrétne proti - argumenty. Vysvetlenie rozporov v skutkových zisteniach zostalo bezvýsledné, dôvody rozdielnosti záverov znalcov neboli vysvetlené, nebol objasnený ani dôvod rozdielného postupu pri ustáľovaní záveru. Ak sa s takto ukončeným zisťovaním skutkového stavu žalovaný uspokojil, nepostupoval v súlade so zásadou spoľahlivo zisteného stavu veci podľa § 3 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „Správny poriadok“), hoci k tomu v zmysle § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z. úkon realizoval.

14. Napokon bližšie vysvetlenie odlišností skutkových zistení produkovaných v administratívnom konaní neobsahuje ani napadnuté rozhodnutie žalovaného. V II. výrokovej časti žalovaný len konštatuje,

že náhrada za vyvlastnenie bola určená znaleckým posudkom č. 17/2015 a jeho doplnením č. 1 vypracovanými Ing. Karolom Jančokom, pričom v odôvodnení rozhodnutia je existencia ďalšieho znaleckého posudku Ing. Oettera iba spomenutá, ale konfrontácia rozdielností znaleckých záverov týchto dvoch znalcov nie je vôbec obsahom odôvodnenia, a preto ani úvahy žalovaného vo veci ustálenia skutkového stavu v týchto súvislostiach rozhodnutie neobsahuje, hoci podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku má v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uviesť, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

15. Krajský súd bol toho názoru, že bolo potrebné v tomto smere získať kvalifikované vysvetlenie znalca k obsahu námietok, neuspokojiť sa len s potvrdením správnosti obsahu predloženého znaleckého posudku. V zásade odborné vyjadrenie, vysvetlenie znalca k podaným námietkam má predstavovať istú formu spracovania námietok, malo by podávať odpovede na ne. Zotrvanie na obsahu podaného posudku, ako to bolo v tejto veci, je svojou podstatou len zopakovanie tvrdení znalca, nie reakciou na podané námietky. V teoretickej rovine by potom vždy pri existencii námietok voči navrhutej cene vyvlastňovaných nehnuteľností postačovalo zotrvanie na závere predloženého znaleckého posudku, a hoci by tento obsahoval zásadné, elementárne, teda „ihneď viditeľné nedostatky“, nebolo by možné dosiahnuť správnu žalobou zvrátenie výsledku konania pred orgánom verejnej správy, a to všetko s poukazom na to, že s nárokom na vyššiu cenu vyvlastňovaných nehnuteľností sa vyvlastňovaný vždy môže obrátiť na súd v civilnom sporovom konaní. Nebolo by žiaduce takýmto spôsobom rezignovať na poskytovanie ochrany právam a záujmom fyzických a právnických osôb v zmysle § 3 ods. 1 Správneho poriadku. Napokon ani také typy administratívnych konaní ako v skúmanej veci, kedy je postup z veľkej časti upravený osobitným zákonom, neumožňujú upustiť od vykonávania dôkazov a ich hodnotenia (§ 34 Správneho poriadku).

16. Zdôraznil, že nebolo chybou nedosiahnutie súhlasu strán s určenou hodnotou vyvlastňovaných nehnuteľností, pretože tento stav skutočne rieši § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z. tak, že s vyššími cenovými nárokmi odkazuje na súd (myslí sa tým civilné sporové konanie). Správny súd skúmal zákonnosť postupu a rozhodnutia žalovaného len v rozsahu, v akom ku konečnej a aplikovanej cene predmetu vyvlastnenia (hoci sa s jej výškou neuspokojili obe strany) dospel, a či pri tomto postupe a rozhodovaní boli dodržané zásady správneho konania. Je bezpochyby jasné, že pri nedosiahnutí súhlasu s určenou cenou za vyvlastnenie, orgán verejnej správy odkáže účastníkov konania na civilné sporové konanie vždy. Na druhej strane je však zjavné, že sa nemožno uspokojiť s tým, že nesúhlas s určenou cenou znižuje význam správnej žaloby o preskúmanie zákonnosti aj takéhoto rozhodnutia, alebo že sa význam správnej žaloby v tomto smere úplne vytráca. Ak sa teda súhlas s cenou za vyvlastnenie nedosiahne, správny súd napadnuté rozhodnutie z dôvodu v žalobe tvrdenej neprímeranosti určenej ceny automaticky neruší, avšak na základe ďalších žalobných dôvodov musí podrobiť skúmaniu konanie a rozhodnutie z pohľadu ich zákonnosti. Určite sa správny súd nemohol uspokojiť s takým postupom, pri ktorom by orgán verejnej správy v dobrom úmysle (hospodárnosť, rýchlosť konania v jednoduchých veciach) dospel „akokoľvek“ k „akejkoľvek“ cene predmetu vyvlastnenia a spoliehal sa na pragmatický postoj účastníkov administratívneho konania, ktorí by všetky vyššie cenové nároky uplatňovali v civilnom sporovom konaní.

17. Vo vzťahu k žalobnému dôvodu smerujúcemu k procesnej vade majúcej za následok nezákonnosť rozhodnutia spočívajúcej v nedostatočnom oboznámení žalobcu s vyjadrením Ing. Karola Jančoka týkajúcim sa zistených rozdielov medzi jeho znaleckými závermi a závermi Ing. Emila Oettera, správny súd poznamenal, že hoci reálne k oboznámeniu so závermi znalca Ing. Karola Jančoka nedošlo, vzhľadom na obsah jeho vyjadrenia, ktorý sám osebe nepriniesol očakávané vyjasnenie skúmaných rozdielov znaleckých záverov, by správny súd nemohol konštatovať, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej, pretože nesprávnosť napadnutého rozhodnutia spočívala v inej okolnosti, a navyše samotné vyjadrenie znalca ani neobsahovalo nové skutočnosti. Ďalší žalobný dôvod spočívajúci v nedostatku dôvodov odôvodnenia napadnutého rozhodnutia v žalobcom vymedzenom rozsahu v podstate splyva s otázkou nedostatku zistenia skutkového stavu, čo sa následne prirodzene premietlo do absencie vysvetlenia prítomných rozporov v nadnesených bodoch.

18. S poukazom na uvedené dospel správny súd k záveru, že zistenie skutkového stavu orgánom verejnej správy bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, čo bol dôvod, pre ktorý napadnuté rozhodnutie zrušil, a vrátil vec na ďalšie konanie žalovanému s tým, že v ďalšom konaní bude musieť otázku ustálenia ceny predmetu vyvlastnenia nanovo posúdiť, predtým zabezpečiť odborné vyjadrenie, vysvetlenie znalca k namietaným skutočnostiam, ktoré sú obsahom znaleckého posudku a vo veci opätovne rozhodnúť.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenie

19. Proti rozsudku podal žalovaný - sťažovateľ 1. kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v ust. § 440 ods. 1 písm. a/ a g/ SSP, navrhujúc rozsudok krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

20. Primárne namietal, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve a preto bolo potrebné konanie o správnej žalobe podľa § 99 písm. b/ SSP zastaviť. V tejto súvislosti dal do pozornosti ustanovenia § 7 písm. a/ SSP, § 14 ods. 2 zákona č. 282/2015 Z.z. a § 53 Správneho poriadku a uviedol, že v prejednávanej veci nebol naplnený zákonný predpoklad na podanie správnej žaloby, resp. že podaná žaloba nemala byť posúdená ako správna žaloba, pretože v rámci administratívneho konania neboli vyčerpané všetky riadne opravné prostriedky dovolené Správnym poriadkom. Mal za to, že krajský súd nesprávne vyhodnotil podanú žalobu ako správnu žalobu, pričom ju mal vyhodnotiť ako podanie riadneho opravného prostriedku - odvolania, ktorý bol podaný proti rozhodnutiu prvostupňového orgánu a mal o podanej žalobe rozhodovať ako o riadne podanom odvolaní, čo mu vyplýva z dikcie ustanovenia § 14 ods. 2 druhej vety zákona o vyvlastnení.

21. V ďalšom mal za to, že petit správnej žaloby, ktorú podal žalobca je nezákonný a nevykonateľný, pretože správny orgán nemá právomoc rozhodovať o požiadavkách žalobcu na náhradu za vyvlastnenie. S takou požiadavkou má byť vyvlastnený odkázaný bez prerušenia konania na súd. Dodal, že žalovaný v predmetnej veci nie je ani pasívne vecne legitimovaný, nakoľko zo žaloby vyplýva, že žalobca sa chce domôcť vyššej náhrady za vyvlastnenie a v tomto prípade mal žalovať vyvlastniteľa. Zároveň na základe nesprávneho posúdenia veci krajským súdom by správne orgány konajúce vo veci vyvlastnenia v prvom stupni bez akejkoľvek zákonom danej právomoci boli povinné rozhodovať o požiadavkách žalobcu na vyššiu náhradu za vyvlastnenie aj napriek striktno stanovenej dikcii ust. § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z., ktorý výslovne upravuje, že s takouto požiadavkou správny orgán odkáže vyvlastneného bez prerušenia na súd. Ďalej poukázal na to, že v rámci vyvlastňovacieho konania postupoval v rámci ustanovení zákona č. 282/2015 Z.z. a Správneho poriadku, neporušil žiadnu povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona a vydal zákonné rozhodnutie, pričom sa riadne a zákonne vysporiadal s námietkami žalobcu.

22. So znaleckým posudkom žalobcu sa vysporiadal tak, že naň neprihliadol a s požiadavkou na vyššiu náhradu odkázal žalobcu na súd. Z dôvodu rozdielnych záverov vyslovených v znaleckom posudku Ing. Jančoka č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 a znaleckého posudku Ing. Ottera č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017 požiadal žalovaný v súlade s § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z. Ing. Jančoka o odborné vyjadrenie a vysvetlenie skutočností namietaných žalobcom prezentovaných na ústnom pojednávaní. Odborné vyjadrenie Ing. Jančoka však nevieslo do konania nové skutočnosti, o ktorých by mal vyvlastňovací orgán žalobcu oboznámiť. Zdôraznil, že ani prípadné námietky žalobcu voči vyjadreniu znalca by nemali vplyv na rozhodnutie vo veci samej, keďže postup v prípade nedosiahnutia dohody o náhrade za vyvlastnenie určuje zákon č. 282/2015 Z.z. tak, že vyvlastňovací orgán určí náhradu na základe znaleckého posudku, ktorý je prílohou návrhu na vyvlastnenie a s požiadavkou na vyššiu náhradu odkáže vyvlastneného bez prerušenia konania na súd, čo aj urobil.

23. Záverom požiadal o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti.

24. Proti rozsudku krajského súdu podal kasačnú sťažnosť aj ďalší účastník konania - sťažovateľ 2 z dôvodov podľa § 440 ods. 1 písm. a/, g/ a h/ SSP.

25. V dôvodoch kasačnej sťažnosti v prvom rade namietal, že na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve, nakoľko žalobca v administratívnom konaní, napriek riadnemu poučeniu, nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky a krajský súd uvedené opomenul skúmať v rozpore s § 7 písm. a/ SSP i napriek jeho námietke. Krajský súd mal pritom počas celého konania

zákonnú povinnosť skúmať, či sú splnené procesné podmienky a za predpokladu, že by zistil ich nedostatok ktorý by nebolo možné odstrániť, konanie mal zastaviť. Skúmanie právomoci patrí medzi základné úkony, ktoré mal krajský súd vykonať a je zrejmé, že túto svoju povinnosť opomenul. Mal za to, že na konanie a rozhodovanie o podanej správnej žalobe žalobcu nie je príslušný správny súd, ale civilný súd v zmysle ust. § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z., nakoľko z obsahu žaloby jednoznačne vyplývala snaha žalobcu domôcť sa vyššej náhrady za vyvlastnenie.

26. K sťažnostnému bodu v zmysle § 440 ods. 1 písm. g/ SSP uviedol, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, nakoľko neprihliadol na špecifický postup upravený v zákone č. 282/2015 Z.z., súvisiaci s uplatňovaním požiadaviek vyvlastnených na vyššiu náhradu za vyvlastnenie, nesprávne aplikoval § 13 ods. 3 písm. a/ a § 14 ods. 2 veta druhá zákona č. 282/2015 Z.z. Krajský súd poprel účel a zmysel zákona č. 282/2015 Z.z., najmä zámer zákonodarcu, aby o požiadavkách na vyššiu náhradu za vyvlastnenie rozhodovali civilné súdy a nie správne orgány a ani správne súdy, nakoľko podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu, zákonodarca nemal v úmysle zveriť žalovanému právomoc rozhodovať o požiadavkách vyvlastneného, smerujúcich proti výške priznanej náhrady, nakoľko uvedené je nad rámec možnosti vyvlastňovacieho správneho orgánu. Postup načrtnutý krajským súdom by neprimerane predlžoval vyvlastňovacie konania a viedol by k neprimeranému dôkaznému zaťažovaniu žalovaného, pričom vykonávanie dokazovania je v prípadoch náhrad za vyvlastnenie nad rámec možnosti správneho orgánu. Tým, že krajský súd zrušil rozhodnutie žalovaného v napadnutej časti, došlo k obchádzaniu § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z.

27. Sťažnostný bod podľa § 440 ods. 1 písm. h/ SSP naplnil krajský súd tým, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu sp. zn. 1KO/35/2017 zo dňa 10.10.2017. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že ak sa žalobca domáha toho, aby bolo určené, že priznaná náhrada je neprimerane nízka a aby bola priznaná vyššia, je potrebné podať žalobu podľa § 137 CSP. Nejedná sa o správnu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia či opatrenia a teda vec patriacu do správneho súdnictva.

28. Záverom požiadaval o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti s dôvodu, že za daného stavu, kedy došlo k vydaniu nezákonného rozsudku krajského súdu a k nezákonnému zrušeniu rozhodnutia žalovaného, môže žalobca v rámci ďalšieho konania v predmetnej veci s ohľadom na vyslovený právny názor krajského súdu dospieť k vyššej náhrade za vyvlastnenie, ako bola pôvodne určená v rozhodnutí, čím môže v konečnom dôsledku rozsudkom krajského súdu dôjsť k vzniku závažnej ujmy na strane sťažovateľa 2. spočívajúcej práve v priznaní vyššej náhrady za vyvlastnenie a to v sume vyššej skoro o 50 % oproti náhrade za vyvlastnenie priznanej na základe posudku č. 16/2015.

29. Sťažovateľ 1. vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 2. sa stotožnil argumentáciou v nej uvedenu a žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil.

30. Sťažovateľ 2. vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti sťažovateľa 1. sa stotožnil argumentáciou v nej uvedenu a žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil.

31. Žalobca vo vyjadrení ku kasačným sťažnostiam sťažovateľa 1. a 2. zotrval na svojich právnych názoroch prezentovaných v konaní pred krajským súdom a majúc za to, že krajský súd postupoval v súlade s platnou právnou úpravou, žiadal návrh na priznanie odkladného účinku i samotné kasačné sťažnosti ako nedôvodné zamietnuť.

32. Následne doručil sťažovateľ 2. doplňujúce vyjadrenie, v ktorom sa v zásade pridržel svojej skôr uvedenej argumentácie, pričom poukázal na ďalšiu rozhodovaciu prax slovenských súdov v obdobných právnych veciach, napr. uznesenie Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6S/2019/2019 zo dňa 13.02.2020 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Sžk/1/2018 zo dňa 12.06.2018. V závere zrekapituloval, že podľa jeho názoru krajský súd nemal právomoc skúmať napadnuté rozhodnutie žalovaného z dôvodu nevyčerpania všetkých riadnych opravných prostriedkov ako aj z dôvodu, že v dôsledku skutočnosti, že žalobca sa chcel domôcť vyššej náhrady za vyvlastnenie, mal sa obrátiť na príslušný civilný súd. Zároveň mal za to, že napadnutý rozsudok je v rozpore s § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z. a vyslovené závery popierajú zmysel osobitnej právnej úpravy obsiahnutej v uvedenom zákone, ktoré stavajú správny orgán do pozície, kedy má rozhodovať o oprávnenosti námietok žalobcu týkajúcich sa výšky náhrady za vyvlastnenie.

III.

Konanie na kasačnom súde

33. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 21 písm. a/ SSP v spojení s § 438 ods. 2 SSP) postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 SSP prv preskúmal prípustnosť kasačných sťažností a z toho vyplývajúce dôvody ich odmietnutia. Po konštatovaní, že kasačné sťažnosti sťažovateľov 1 a 2 boli podané riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP) a majú predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, kasačné sťažnosti prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky www.nssud.sk (§ 137 ods. 2 a 3 SSP) pričom dospel k záveru, že kasačné sťažnosti sťažovateľov 1 a 2 sú dôvodné.

34. Predmetom kasačného konania bol rozsudok krajského súdu č.k. 6S/49/2018-152 zo dňa 25. apríla 2019, ktorým podľa § 191 ods. 1 písm. e/ SSP zrušil rozhodnutie žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2018/12768/42928/ŠSS-DA zo dňa 25. apríla 2018, v časti výroku II. tohto rozhodnutia a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

35. Napadnutým rozhodnutím v bode I. výroku žalovaný vyvlastnil podľa § 13 ods. 2 písm. b/ bod 1. zákona č. 282/2015 Z.z., v spojení s § 17a a 24e zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, vo verejnom záujme, v prospech Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. nehnuteľnosti v k. ú. B., odčlenené geometrickým plánom GP č. X/XX zo dňa 25.08.2014 (ďalej len „GP“), zapísané na LV č. XXXX k. ú. B. Vyvlastňovanou osobou je Rímskokatolícka cirkev, farnosť Lemešany, zapísaná v LV v časti BI v podiele 1/1. Predmetné nehnuteľnosti boli vyvlastnené na účel majetko-právneho vysporiadania už užívaného úseku líniovej stavby „Diaľnica D1 Ličartovce - Budimír“. V ďalšej časti rozhodol o námietkach vyvlastneného podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 282/2015 Z.z. V námietke č. 1 vyvlastňovaný uviedol, že nikdy nevyjadril nesúhlas s prevodom vlastníckeho práva z vyvlastňovaného na vyvlastniteľa. Prostredníctvom Košickej arcidiecézy, ako nadriadeného orgánu vyvlastňovaného, schvaľujúceho prevody cirkevného majetku vo vlastníctve farností, nachádzajúcich sa na jej území, jednoznačne niekoľkokrát písomne vyjadril svoj súhlas s predajom predmetných nehnuteľností a požadoval rokovať o kúpnej cene ako jednej z podstatných náležitostí kúpnej zmluvy, pričom svoj protinávrh kúpnej ceny podložil znaleckým posudkom č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017, ktorý stanovoval diametrálne odlišnú všeobecnú hodnotu nehnuteľností a v nadväznosti na to požiadali vyvlastniteľa o osobné stretnutie, ktoré ostalo bez akejkoľvek reakcie a vyvlastňovateľ podal návrh na vyvlastnenie. Túto námietku žalovaný zamietol. V námietke č. 2 vyvlastňovaný uviedol, že kúpna cena predmetných nehnuteľností má byť primeraná, spravodlivá, zodpovedajúca všeobecnej hodnote nehnuteľností a mala by zohľadňovať to, že vybudovaním stavby diaľnice došlo k zasiahnutiu do vlastníckych oprávnení vyvlastňovaného bez akéhokoľvek predchádzajúceho súhlasu a bez akéhokoľvek právneho titulu k nehnuteľnostiam, ktoré boli zastavané prakticky neodstrániteľnou stavbou, čo však v danom prípade splnené nebolo. Túto námietku žalovaný zamietol. V námietke č. 3 vyvlastňovaný opätovne vyjadril svoj súhlas s nadobudnutím vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam vyvlastniteľom, avšak namietal výšku náhrady v zmysle návrhu na vyvlastnenie v sume 14.60 €/m², celkovo 20.951,- € za 1.435 m², stanovenú znaleckým posudkom č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 a požadoval určiť výšku náhrady v sume 29,04 €/m², celkovo 41.672,40 € za 1.435 m², v zmysle jeho znaleckého posudku č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017. Vyvlastňovací orgán námietku zamietol a podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 285/2015 Z.z., s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkázal vyvlastneného na príslušný súd. V námietke č. 4 vyvlastňovaný namietal správnosť znaleckého posudku č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 a uviedol, že má za to, že nakoľko uvedený znalecký posudok trpí závažnými vadami, pretože podľa jeho názoru znalec, určený vyvlastniteľom, nebol na mieste nehnuteľností a použil nesprávne koeficienty pri výpočtoch všeobecnej hodnoty nehnuteľností, čo vyplýva z ním predloženého znaleckého posudku č. 2/2017 zo dňa 17.06.2017, nie je možné znalecký posudok č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 v znení jeho doplnenia č. 1 použiť pre stanovenie náhrady za vyvlastnenie predmetných nehnuteľností. Túto námietku žalovaný zamietol.

36. Následne v bode II. výroku žalovaný určil náhradu za vyvlastnenie podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z. z. Náhrada za vyvlastnenie bola určená podľa § 4 ods. 3 zákona č. 282/2015 Z.z. znaleckým posudkom č. 16/2015 zo dňa 14.02.2015 a doplnenia č. 1 znaleckého posudku č. 16/2015 znalecký úkon číslo 43/2017, ktoré vypracoval Ing. Karol Jančok, Antona Prídavku 20, 080 01 Prešov, evidenčné číslo znalca 914 664. Jednotková hodnota predmetných pozemkov bola stanovená v sume 14,60 €/m². Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z.z., vyvlastniteľ poskytne uvedenú finančnú náhradu za vyvlastnenie vyvlastnenému jednorazovo, v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia o vyvlastnení, spôsobom dohodnutým s vyvlastneným.

IV.

Právne názory kasačného súdu

37. Kasačný súd vychádzajúc z dôvodov kasačnej sťažnosti sťažovateľov 1. a 2. primárne považoval za potrebné posúdiť dôvodnosť jednotlivých námietok, ktorými krajskému súdu vytýkali (okrem iného) predovšetkým nesprávne právne posúdenie vo vzťahu k otázke, či a za splnenia akých zákonom stanovených procesných podmienok rozhodnutie vydané v tzv. vyvlastňovacom konaní v režime zákona č. 282/2015 Z.z., v časti výroku o určení náhrady za vyvlastnenie podľa § 13 ods. 3 písm. a/ tohto zákona podlieha súdnemu preskúmvaciemu konaniu na základe všeobecnej správnej žaloby podľa Správneho súdneho poriadku, resp. či správny súd má právomoc tento čiastkový výrok preskúmať.

38. Sťažovatelia v súvislosti s vyššie vznesenými námietkami poukazovali na to, že správny súd sa v odôvodnení svojho rozsudku nevysporiadal s ich námietkou, ktorou poukazovali na to, že žalobca napadol správnu žalobou rozhodnutie orgánu verejnej správy bez toho, aby pred jeho právoplatnosťou vyčerpал riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis. Z uvedeného vyvodzovali, že žalobca napadol správnu žalobou rozhodnutie, ktoré je vylúčené zo súdneho prieskumu podľa § 7 písm. a/ SSP, ktorá skutočnosť mala viesť k zastaveniu konania podľa § 99 písm. b/ SSP. Kasačný súd v tejto súvislosti uvádza, že v zmysle § 97 SSP správny súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže správny súd konať a rozhodnúť. Až v prípade, že správny súd dospeje k záveru o splnení procesných podmienok konania, pristúpi k preskúmaniu rozhodnutia vo veci, t.j. k jeho meritórному prieskumu. Pokiaľ správny súd má za to, že procesné podmienky konania sú splnené, nie je nutné v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej ich splnenie bližšie zdôvodňovať. Na strane druhej v prípade vznesenia námietky účastníka konania týkajúcej sa nedostatku procesnej podmienky konania, je žiadúce, aby správny súd, ktorý mal za to, že tieto podmienky splnené boli v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej účastníkom predostrel právne vyhodnotenie nedôvodnosti týchto námietok. V predmetnej veci však správny súd naznačeným spôsobom nepostupoval, keď bez toho, aby sa akýmkoľvek spôsobom vysporiadal s uvedenými námietkami procesnej povahy pristúpil k meritórному prieskumu žalobou napadnutého rozhodnutia. Kasačný súd preto považoval za nevyhnuté zaujať právny názor k otázke, či preskúmaniu napadnutého rozhodnutia vydaného v tzv. vyvlastňovacom konaní v režime zákona č. 282/2015 Z.z., v časti výroku o určení náhrady za vyvlastnenie podľa § 13 ods. 3 písm. a/ tohto zákona bránilo ustanovenie § 7 písm. a/ SSP.

39. Podľa § 14 ods. 1 zákona č. 282/2015 Z. z., na preskúmanie výrokov podľa § 13 ods. 2 v odvolacom konaní je príslušné Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 písm. a/. Zrušením výroku podľa § 13 ods. 2 stráca platnosť aj výrok podľa § 13 ods. 3.

40. Podľa § 14 ods. 2 tohto zákona, včas podané odvolanie proti výroku podľa § 13 ods. 3 nemá odkladný účinok. Na preskúmanie výrokov podľa § 13 ods. 3 je príslušný súd. Žaloba, ktorou sa účastník konania domáha preskúmania výroku podľa § 13 ods. 3 v súdnom konaní, musí byť podaná v lehote 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o vyvlastnení; zmeškanie lehoty nemožno odpustiť.

41. Kasačný súd zistil, že obdobná vec medzi totožnými účastníkmi konania na strane žalobcu a žalovaného, vrátane ďalšieho účastníka, s totožnými sťažnostnými bodmi vymedzenými v kasačnej sťažnosti bola predmetom konania a rozhodovania iného senátu kasačného súdu pod sp. zn. 8Sžk/28/2019 zo dňa 30.09.2021, s ktorým sa konajúci senát kasačného súdu stotožňuje a preto na jeho relevantnú časť v súlade s § 464 ods. 1 SSP poukazuje v nižšie uvedenom znení:

„26. Z vyššie citovaných ustanovení zákona č. 282/2015 Z.z., vyplýva, že ustanovenie § 14 tohto zákona upravuje odlišným spôsobom postup pri prieskume rozhodnutia o vyvlastnení v závislosti od povahy jednotlivých výrokov. Z dikcie ust. § 14 ods. 1 a 2 vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo zakotviť

dvojinštančný prieskum, t.j. v odvolacom administratívnom konaní výslovne len vo vzťahu k rozhodnutiu/výrokovej časti o vyvlastnení v zmysle § 13 ods. 2 s tým, že na preskúmanie tohto rozhodnutia je príslušné Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky podľa § 7 ods. 2 písm. a/. Odlišný prístup zvolil zákonodarca pokiaľ sa týka výroku o náhrade za vyvlastnenie v zmysle § 13 ods. 3, ktorého preskúmanie zveril súdom, t.j. bez toho, aby bolo potrebné vyčerpať riadny opravný prostriedok (tak, ako to výslovne stanovil v § 14 ods. 1). Pokiaľ by bolo zámerom zákonodarcu založiť v ust. § 14 ods. 2 rozhodovanie v dvoch stupňoch, takáto požiadavka by bola nepochybne premietnutá napr. doplnením ust. § 14 ods. 1 aj o výrok o náhrade za vyvlastnenie v zmysle § 13 ods. 3. Pokiaľ sa týka ust. § 14 ods. 2 vety prvej tohto zákona, ktoré stanovuje že, včas podané odvolanie proti výroku podľa § 13 ods. 3 nemá odkladný účinok, uvedené ustanovenie (aj s poukazom na vyššie uvedené) nemožno interpretovať tak, že zakladá prípustnosť opravného prostriedku proti výroku o náhrade za vyvlastnenie podľa § 13 ods. 3 tak, ako to naznačovali sťažovatelia v kasačných sťažnostiach, ale je potrebné ho vnímať ako prostriedok na urýchlenie majetkovoprávneho vysporiadania, t.j., aby prípadné podanie opravného prostriedku nemalo vplyv na účinky rozhodnutia/výroku o vyvlastnení. Uvedené napokon vyplýva aj zo znenia dôvodovej správy k zákonu č. 282/2015 Z.z. podľa ktorej, ak vyvlastnený podá odvolanie iba proti výroku o náhrade, odvolací orgán takéto odvolanie zamietne. V súvislosti s § 14 ods. 2 tohto zákona je potrebné uviesť aj to, že zákonodarca v predmetnom ustanovení stanovil „preskúmanie“ výroku o náhrade za vyvlastnenie v zmysle § 13 ods. 3, z čoho možno vyvodiť zámer preskúmať toto rozhodnutie v správnom súdnom konaní. V predmetnom ustanovení zákona sa navyše uvádza, že pokiaľ ide o lehotu na podanie žaloby, (ktorá je v zmysle § 181 ods. 1 S.s.p. osobitne stanovenou lehotou - 30 dní) „zmeškanie lehoty nemožno odpustiť“, t.j. ide o terminológiu príznačnú pre lehotu na podanie správnej žaloby (§ 181 ods. 4 S.s.p.), čím sa odlišuje od zákonodarcom volenej formulácie lehoty typickej pre podanie civilnej žaloby, uplynutím ktorej toto „právo zaniká“. Kasačný súd preto dospel k záveru, že správnu žalobou sa možno na príslušnom správnom súde domáhať preskúmania zákonnosti rozhodnutia v časti výroku o náhrade za vyvlastnenie v zmysle § 13 ods. 3 bez toho, aby bolo nutné toto rozhodnutie/výrok preskúmať v odvolacom administratívnom konaní. V predmetnej veci tak nejde o rozhodnutie vylúčené zo súdneho prieskumu v zmysle § 7 písm. a/ S.s.p. Pokiaľ teda správny súd postupoval procesne správne, majú za to, že v prípade žalobou napadnutého rozhodnutia ide o rozhodnutie podliehajúce súdnemu prieskumu, nevysporiadanie sa s námietkou účastníkov konania týkajúcou nedostatku podmienky súdneho preskúmacieho konania nemohlo mať vplyv na zákonnosť jeho rozhodnutia.

27. Podľa § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z., výrokmi o náhrade za vyvlastnenie vyvlastňovací orgán určí primeranú náhradu za vyvlastnenie, ktorá prislúcha jednotlivým vyvlastneným a určí lehotu podľa § 6 ods. 1, 2 alebo ods. 3 a spôsob jej zaplatenia, ak nedôjde medzi vyvlastniteľom a vyvlastňovaným k dohode o náhrade za vyvlastnenie, vyvlastňovací úrad určí náhradu za vyvlastnenie v sume zodpovedajúcej všeobecnej hodnote pozemku alebo stavby, alebo všeobecnej hodnote práva zodpovedajúceho vecnému bremenu na základe znaleckého posudku [§ 9 ods. 2 písm. f/]; s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkáže vyvlastneného bez prerušenia konania na súd.

28. Kasačný súd ďalej poukazuje na to, že zákon č. 282/2015 Z.z., ktorý upravuje proces vyvlastňovania je potrebné považovať za ústavne konformnú reguláciu obmedzenia základného ústavou garantovaného práva vlastníť majetok, ktorá je prípustná a predpokladaná v čl. 20 ods. 3 Ústavy SR. Podstatou názorových rozporov medzi účastníkmi bola zákonnosť postupu žalovaného orgánu verejnej správy rozhodujúceho o vyvlastnení v súvislosti s aplikáciou zákona č. 282/2015 Z.z. na rozhodovanie vo veci náhrady za vyvlastnené pozemky, resp. vymedzenie rozsahu povinnosti aplikácie príslušných ustanovení Správneho poriadku na rozhodovací proces týkajúci sa náhrady za vyvlastnenie. Právna úprava - zákon č. 282/2015 Z.z. predstavuje v otázke rozhodovania o vyvlastnení a náhrade zaň pomerne komplexnú právnu úpravu, na základe ktorej príslušný orgán verejnej správy, po zistení nemožnosti dohody na sume náhrady za vyvlastnené pozemky, stanovenej postupom súdneho znalca v zmysle vyhlášky MS SR č. 492/2002 Z.z. odkáže pôvodného vlastníka vyvlastnenej nehnuteľnosti v súlade s § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z. s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie na súd. V civilnom sporovom konaní sa môže domáhať navýšenia ceny určenej znalcom, napríklad aj na základe spochybnenia správnosti záverov znaleckého posudku. Takýmto postupom sa dosiahne vyváženie verejného záujmu na vysporiadaní vlastníckych vzťahov a záujmu a práva pôvodného vlastníka vyvlastňovaného pozemku na primeranú náhradu za odňatie vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky. Kasačný súd nepovažoval za logicky správnu a ústavne konformnú argumentáciu krajského súdu, ktorý zotrval na stanovisku o povinnosti správneho orgánu riešiť v

konaní o vyvlastnení podľa zákona 282/2015 Z.z. správnosť výšky náhrady za vyvlastnenie určenej znaleckým posudkom.

29. Podľa § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z., ak najneskôr pri prerokovaní návrhu vyvlastniteľa na vyvlastnenie na ústnom pojednávaní účastník konania alebo iná oprávnená osoba namietne skutočnosti, ktoré sú obsahom znaleckého posudku priloženého k návrhu podľa § 9 ods. 2 písm. f/, vyvlastňovací orgán zabezpečí odborné vyjadrenie alebo vysvetlenie znalca na účel posúdenia skutočností, ktoré sú dôležité na rozhodnutie o sume náhrady za vyvlastnenie. Náklady spojené s vyhotovením odborného vyjadrenia alebo vysvetlenia znalca sú trovami konania, ktoré znáša vyvlastniteľ.

30. Kasačný súd mal za preukázané, že žalovaný orgán verejnej správy postupoval v súlade s citovaným ust. § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z. keď vyzval znalca Ing. Jančoka dňa 23.03.2018 na podanie odborného vyjadrenia alebo vysvetlenia rozdielov vo všeobecnej hodnote nehnuteľností medzi jeho Znaleckým posudkom č. 17/2015 v spojení s Doplnením č. 1 a Znaleckým posudkom č. 2/2017 Ing. Emila Oettera. V odbornom vyjadrení (doručenom žalovanému dňa 16.04.2018) znalec popísal spôsob, akým dospel k určeniu výšky náhrady za vyvlastnenie dotknutých nehnuteľností s tým, že námietky vznesené proti ním určenej výške náhrady považoval za neopodstatnené. Na tomto mieste je potrebné podotknúť, že orgán verejnej správy rozhodujúci o výške náhrady za vyvlastnenie nemá možnosť zasahovať do odborného vyjadrenia/vysvetlenia znalca, ktorému je zákonom zverené posúdenie skutočností dôležitých pre rozhodnutie o sume náhrady za vyvlastnenie. Pre orgán verejnej správy sú závery znaleckého posúdenia podkladom pre rozhodnutie vo veci a nie je oprávnený do výpočtov v nich uvedených akokoľvek zasahovať, robiť si o nich vlastný úsudok, či meniť ich. V súvislosti s právnym názorom krajského súdu o potrebe odstrániť nedostatky v skutkovom stave je potrebné dať do pozornosti i vzájomný vzťah medzi Správnym poriadkom a zákonom č. 282/2015 Z.z., ktorý je špeciálnou právnou úpravou a ktorý zakotvuje osobitný procesný mechanizmus uplatňujúci sa v prípade namietania skutočností, ktoré sú obsahom znaleckého posudku. Konkrétne ide o ust. § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z., ktorý v prípade nesúhlasu so stanovením výšky náhrady za vyvlastnenie znaleckým posudkom neupravuje prehodnocovanie týchto odborných záverov ďalším dokazovaním (napr. tak, ako je tomu v ust. § 36 Správneho poriadku), ale zakotvuje povinnosť orgánu verejnej správy zabezpečiť odborné vyjadrenie alebo vysvetlenie znalca, ktorú povinnosť žalovaný rešpektoval. Ak by orgán verejnej správy postupoval pri vysporiadaní sa s námietkou smerujúcou voči náhrade za vyvlastnenie štandardným spôsobom ako pri každom inom dôkaze, či námietke, došlo by k popretiu zmyslu a účelu § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z., keď by nebolo zrejmé čo by malo byť predmetom civilného sporového konania, nakoľko celé dokazovanie vo vzťahu k otázke správnosti určenia výšky náhrady za vyvlastnenie, by bolo realizované v administratívnom - vyvlastňovacom konaní. Pri uplatnení takéhoto procesného postupu by sa právna úprava § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z. stala obsolétnou. Pokiaľ teda žalobca ako vyvlastnený predložil vo vyvlastňovacom konaní znalecký posudok, nestotožňujúc sa so závermi pôvodného znaleckého posudku, z ktorého vyhádzal žalovaný pri určení výšky náhrady za vyvlastnenie, jediným zákonným a do úvahy prichádzajúcim postupom bolo uplatnenie § 4 ods. 4 zákona č. 282/2015 Z.z., resp. v súlade s § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z. s požiadavkou na vyššiu náhradu za vyvlastnenie odkázať žalobcu ako vyvlastneného na civilný súd.

31. Kasačný súd ďalej aj v nadväznosti na vyššie uvedené ako i svoje závery týkajúce sa preskúmateľnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy o určení výšky náhrady za vyvlastnenie v správnom súdnom preskúmvacom konaní poukazuje na to, že takéto preskúmanie rozhodnutia pochopiteľne nemôže byť „bezobsažné“, t.j. v konaní pred správnym súdom žalobca musí mať možnosť namietat' nedostatky, ktorými bolo zaťažené konanie a rozhodovanie orgánu verejnej správy o určení výšky náhrady za vyvlastnenie. Ide však predovšetkým o vady týkajúce sa postupu správneho orgánu, ktoré by mali vplyv na zákonnosť výroku o určení náhrady za vyvlastnenie, medzi ktoré patrí napr. neobstaranie zákonom stanovených podkladov pre rozhodnutie, či nedodržanie procesného postupu s tým spojeného (zabezpečenie odborného vyjadrenia alebo vysvetlenia znalca) a pod. Napokon žalobca v tomto smere vytykal orgánu verejnej správy viaceré pochybení týkajúce sa nezákonnosti jeho postupu, resp. rozhodnutia, avšak posúdenie námietky, ktorou s poukazom na ním predložený znalecký posudok spochybňoval výšku náhrady za vyvlastnenie, resp. domáhal sa jej navýšenia, a ktorú ako dôvodnú vyhodnotil krajský súd v kontexte nedostatočne zisteného skutkového stavu zákonodarca v ust. § 13 ods. 3 písm. a/ zákona č. 282/2015 Z.z. preniesol do civilného sporového konania, t.j. správny orgán ju nebol oprávnený riešiť v administratívnom - vyvlastňovacom konaní spôsobom uvedeným v rozhodnutí krajského súdu. Kasačný súd sa pritom vo svojej rozhodovacej činnosti už zaoberal

obdobnou problematikou, napr. v rozsudku sp.zn. 3Sžp/23/2013 zo dňa 11.2.2014, v ktorom konštatoval, že „nárok na vyššiu vyvlastňovaciu náhradu pre účely výstavby diaľnice - tak, ako táto výška vyplýva z výroku právoplatného rozhodnutia správneho orgánu, ktoré je predmetom súdneho prieskumu v správnom súdnictve - sa vyníma z právomoci správnych orgánov, a tým nepriamo i z právomoci súdov v správnom súdnictve o preskúmanie zákonnosti vyvlastňovacích rozhodnutí (§ 8 ods. 3 zákona č. 129/1996 Z.z. o niektorých opatreniach na urýchlenie prípravy výstavby diaľnic a ciest pre motorové vozidlá v znení neskorších predpisov). Tieto nároky si vlastníci uplatňujú v civilnom sporovom konaní žalobou proti stavebníkovi diaľnice, resp. proti tomu, v prospech koho k vyvlastneniu došlo.“

33. Vzhľadom na vyššie uvedené sa kasačný súd nemohol stotožniť s názorom správneho súdu, že postup správneho orgánu vo vyvlastňovacom konaní a jeho rozhodnutie malo také vady, ktoré by spôsobovali nezákonnosť rozhodnutia. Žalovaný postupoval v konaní presne v súlade s textom dotknutých ustanovení zákona č. 282/2015 Z.z., ako aj v súlade s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR.“

42. Kasačný súd vo vzťahu k návrhu žalovaného (sťažovateľa 1.) a ďalšieho účastníka konania (sťažovateľa 2.) na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, dospel k záveru, že predmetný návrh na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti, podaný v ich kasačnej sťažnosti proti rozsudku krajského súdu, nie je dôvodný. Kasačný súd predovšetkým neopomenul skutočnosť, že správnu žalobou bolo napadnuté rozhodnutie žalovaného len v časti výroku o určení výšky náhrady za vyvlastnenie, resp. rozhodnutím krajského súdu nebolo zrušené rozhodnutie žalovaného vo vzťahu k výroku o vyvlastnení, t.j. právnymi následkami napadnutého rozhodnutia krajského súdu by nedošlo k ohrozeniu účelu vyvlastnenia - majetko-právne vysporiadanie už užívaného úseku líniovej stavby „Diaľnica D1 Ličartovce - Budimír“. Sťažovatelia však zhodne poukazovali na to, že pri rešpektovaní právne záväzného názoru vysloveného v rozsudku krajského súdu, ktorým zrušil rozhodnutie žalovaného v časti výroku a určení výšky náhrady za vyvlastnenie by v následnom administratívnom konaní mohlo dôjsť k vydaniu nezákonného rozhodnutia, resp. k vzniku závažnej ujmy spočívajúcej v nezákonnom priznaní pomerne vyššej náhrady za vyvlastnenie, pričom ide o nakladanie s verejnými prostriedkami štátu a teda priznanie odkladného účinku nie je v rozpore ani s verejným záujmom.

43. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje na to, že procesná situácia, kedy žalovaný orgán verejnej správy na základe právoplatného (zrušujúceho) rozsudku krajského súdu vydá v administratívnom konaní znovu rozhodnutie, ktoré nadobudne právoplatnosť, pričom následne, či medzitým kasačný súd tento rozsudok krajského súdu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie nepochybne nie je žiadúca (ide však o dôsledok povahy kasačnej sťažnosti ako mimoriadneho opravného prostriedku). O tejto žalobe je však potrebné znovu rozhodnúť a to v súlade s právnym názorom vysloveným v rozhodnutí kasačného súdu, čo okrem iného znamená „oživenie“ pôvodne zrušeného rozhodnutia orgánu verejnej správy (napr. uznesenie rozšíreného senátu Najvyššieho správneho súdu ČR sp. zn. 2Ans 3/2006). Takýto procesný stav však aj podľa názoru senátu kasačného súdu nemožno považovať za bezprostredné ohrozenie dôležitého verejného záujmu a preto dodržanie záväzného právneho názoru a v tomto dôsledku samotná hrozba vydania nezákonného rozhodnutia, či existencia dvoch protichodných rozhodnutí v tej istej veci nemôže predstavovať ujmu dosahujúcu intenzitu, ktorá je požadovaná pre priznanie odkladného účinku. V opačnom prípade by bolo nutné vyhovieť každej žiadosti o priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti podanej orgánom verejnej správy, ktorého rozhodnutie bolo krajským súdom zrušené. Uvedené závery kasačný súd obdobne aplikoval i vo vzťahu k návrhu na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti podanému ďalším účastníkom konania, keď navyše právnym následkom napadnutého rozsudku krajského súdu bolo zrušenie rozhodnutia v časti výroku o výške náhrady za vyvlastnenie, ktorú náhradu mal znášať sťažovateľ 2. - ďalší účastník konania, t.j. zrušenie rozhodnutia v tejto časti nebolo spojené s bezprostredným ohrozením jeho práv, resp. možným vznikom závažnej ujmy. Kasačný súd preto s poukazom na § 447 ods. 2 veta posledná SSP v spojení s § 188 SSP návrhy sťažovateľov na priznanie odkladného účinku kasačnej sťažnosti zamietol.

44. Kasačný súd preto napadnutý rozsudok krajského súdu postupom podľa § 462 ods. 1 SSP z dôvodu uvedeného v ust. § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd je viazaný právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

45. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu postupovať v intenciách vyššie uvedeného právneho názoru, vo veci znova rozhodnúť a svoje rozhodnutie náležite odôvodniť.

46. Vzhľadom k tomu, že kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie, v súlade s § 467 ods. 3 SSP o nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodne krajský súd.

47. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku **n i e** j e prípustný opravný prostriedok.